

Dkt. Robert A. Peterson, Christology, Kipindi cha 4, Christology ya Mababa wa Kanisa, Sehemu ya 3, Maendeleo, Njia za Uongo, Apollinarian na Nestorianism

© 2024 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert Peterson na mafundisho yake kuhusu Ukristo. Huu ni kipindi cha 4, Ukristo wa Mababa, Sehemu ya 3, Maendeleo, Njia Potofu, Ukristo wa Apollinarian na Unestorian.

Tunaendelea na matibabu yetu ya Ukristo wa Mababa tunapozidi kusogea karibu na Baraza la Chalcedon, tukifikiria wazi kuhusu mada hiyo, mtu wa Utu wa Mungu.

Linalohusiana na mjadala wa Utatu ni swali la mada ya Utu. Kwa kuzingatia tofauti ya asili na mtu, tunahitaji kuuliza swali, ni nani hasa aliyefanyika mwili? Ni nani aliyefanyika mwili? Maandiko yako wazi, Neno alifanyika mwili, Yohana 1:14. Ilikuwa nafsi ya Mwana ambaye alifanyika mwili. Mambo mawili muhimu yanafuata kutokana na dai hili.

Kwanza, katika Utu wa Mungu, haikuwa asili ya kimungu iliyofanyika mwili au kuchukua asili ya mwanadamu, kana kwamba asili zinatenda kama raia binafsi. Wala Baba au Roho hawakuwa mwili. Badala yake, ilikuwa Mungu Mwana, mtu wa pili wa Uungu, ambaye alifanyika mwili.

Kabla ya kufanyika mwili, Mwana, tangu milele, pamoja na Baba na Roho, walishiriki, walimiliki, na kuishi katika hali moja ya kimungu kwa usawa, na hivyo waliishi katika ushirika na upendo mkamilifu, wakiishi pamoja. Ni kwa sababu hii kwamba Baba, Mwana, na Roho ni Mungu kikamilifu na kwa usawa, ingawa, kama watu, ni tofauti sana, jambo linaloonyeshwa na kufanyika mwili. Pili, kuthibitisha kwamba mada ya kufanyika mwili ni nafsi ya Mwana si kusema tu kwamba Mwana ni mtu mmoja ambaye ana asili mbili, kama vile kauli hiyo ilivyo kweli.

Badala yake, ni kuthibitisha kwamba katikati ya utu wa Kristo kuna utu wa Mwana anayeishi duniani kama mwanadamu. Uthibitisho huu ni kinyume na wale waliokuwa katika kanisa la kwanza waliomfikiria Kristo zaidi kama mwanadamu aliyekaliwa na Mungu Mwana. Utu wa Mungu ni tendo la kibinafsi la Mwana wa Mungu ambaye kwa makusudi, kwa hiari, na kwa kujitolea alichagua kuchukua umbo la mtumishi na kujifanya maskini kwa kutii mapenzi ya Baba na kwa ajili ya wokovu wetu.

Wafilipi 2:7, 2 Wakorintho 8:9. Zaidi ya hayo, ni lazima pia tuthibitisha kwamba Mwana aliendelea kuwa kama alivyo kuwa siku zote kama Mungu Mwana.

Utambulisho wake haukubadilika, wala hakubadilika kwa kuacha kuwa na sifa zote za kimungu na kutekeleza na kutekeleza majukumu na haki zake zote za kimungu. Lakini sasa, kwa kuchukua asili ya mwanadamu katika muungano wa kibinafsi, anaweza kuishi maisha kamili ya kibinadamu na kuingia katika aina mpya kabisa ya uzoefu na mahusiano.

Mwana, kama mhusika binafsi wa Utu wa Mungu, sasa anaweza kupata uzoefu wa maisha katika mwili wa mwanadamu na katika roho ya mwanadamu. Anapata maumivu ya mwanadamu na majaribu ya mwanadamu na hata kuonja kifo. Tena, kama MacLeod anavyosema, kabla na mbali na Utu wa Mungu, Mungu alijua mambo kama hayo kwa uchunguzi.

Lakini uchunguzi, hata kama ni wa ujuzi wote, haufikii uzoefu wa kibinafsi. Hivyo, ni kile ambacho Utu wa Mungu uliwezesha kwa Mungu, uzoefu halisi wa kibinafsi wa kuwa mwanadamu. Basi, hili linamaanisha kwamba mtoto aliyetungwa mimba kwa Roho Mtakatifu ndani ya Mariamu, ambaye alizaliwa, ambaye alikua katika hekima na kimo na katika upendeleo wa Mungu katika wanadamu, Luka 2:52, alikuwa mtu yule yule wa kimungu ambaye alikuwa Mwana milele kuhusiana na Baba na Roho.

Yule aliyefanyika mwili hakuwa tu mtu ambaye Mungu aliishi ndani yake au hata mtu aliyewezeshwa kipekee na Roho wa Mungu. Badala yake, Yesu wa Nazareti ni Mungu Mwana, anayeishi kibinafsi duniani na kupata uzoefu wa maana ya kuwa mwanadamu, kwa ajili yetu, na kwa wokovu wetu. Kwa kweli, Kanisa lilisitiza hili kwa sababu hivi ndivyo Maandiko yanavyofundisha, na huyu ndiye aina ya Mkombozi tunayemhitaji.

Tunahitaji Mwokozi ambaye ni mwanadamu wa kutuwakilisha. Lakini zaidi ya hayo, tunahitaji Bwana aje na kutuokoa. Wokovu ni wa Bwana, na isipokuwa ni Bwana anayekuja, kuteseka, na kufa msalabani, basi kifo chake hakingekuwa na nguvu au ufanisi wa kukamilisha wokovu wetu.

Na Mwana, kama nafsi ya pili ya Uungu, alifanya hivi kwa kuchukua asili ya mwanadamu yenye uwezo wake wote katika nafsi yake ya kimungu, pamoja na asili ya kimungu ambayo alikuwa nayo milele. Fairbairn anasisitiza hili kwa kauli yake kwamba madai ya msingi ya Kanisa la kwanza yalikuwa kwamba mtu mmoja ambaye ni Yesu Kristo ni Mungu Mwana. Ilikuwa Mungu Mwana kama mtu, si asili ya kimungu tu, aliyeshuka kutoka mbinguni.

Ilikuwa Mungu Mwana kama mtu aliyeunganisha ubinadamu na Yeye Mwenyewe, si asili mbili zilizounganishwa ili kumfanya mtu mpya. Kinachofanya hili liwezekane ni kwamba nafsi ya Mwana ambaye ana asili ya kimungu anaweza kutenda ndani na kupitia asili zote mbili. Kabla ya kufanyika mwili, Mwana alitenda ndani na kupitia asili ya kimungu, pamoja na Baba na Roho.

Lakini sasa, kama matokeo ya kitendo cha kibinafsi cha Mwana katika kumtii Baba yake na kwa uwakala wa Roho, Yeye pia anaweza kutenda ndani na kupitia asili yake ya kibinadamu. Uelewa huu unadhania kwamba asili, iwe ya kimungu au ya kibinadamu, ina sifa, sifa, au uwezo unaoifanya iwe jinsi ilivyo. Pia inadhania kwamba asili hazipo zenyewe kamwe.

Daima wana mtu ambaye asili hukaa ndani yake. Katika kisa hiki, katika kisa cha Umwilisho, basi Fairbairn, pamoja na Kanisa, wametoa hitimisho lifuatalo, nami nanukuu: Mungu Mwana, mmoja wa watu watatu na pekee walio na asili ya kimungu, aliongeza kwa nafsi Yake asili kamili ya kibinadamu, inayokamilisha sifa na vipengele vinavyomfanya mwanadamu mmoja. Kwa njia hii, mtu yule yule, nafsi ya pili ya Utatu, alikuwa wa kimungu na mwanadamu.

Alikuwa mtakatifu kwa sababu tangu milele yote, alikuwa na asili ya uungu. Baada ya kufanyika mwili, alikuwa pia mwanadamu kwa sababu alijichukulia mwili, yaani, sifa zote zinazomfafanua mtu kama mwanadamu. Kwa sababu mtu huyu huyu, ambaye sasa tunamwita Yesu Kristo, alikuwa mtakatifu na mwanadamu, aliweza kuishi katika viwango viwili kwa wakati mmoja.

Aliendelea kuishi katika kiwango cha kimungu kama alivyofanya tangu milele, akishiriki ushirika na Baba, akidumisha ulimwengu, tazama Wakolosai 1:17, na chochote kile ambacho Mungu hufanya. Lakini sasa alianza kuishi katika kiwango cha kibinadamu wakati huo huo, akitungwa mimba na kuzaliwa kama mtoto mchanga, akikua Nazareti, akijifunza maandiko kama mvulana mwingine yeyote wa Kiyahudi angefanya, akiwa na njaa, kiu, na uchovu, na hata kufa, nukuu ya karibu. Kitabu maarufu cha Fairbairn, *Life in the Trinity*, kurasa 143 na 44.

Ni wazi kwamba uthibitisho huu unaibua maswali kadhaa halali lakini magumu kuhusu Mwana Aliyefanyika Mwili. Katika historia yote ya Kanisa, iwe ni Uariani au mitazamo mingine ya uzushi, na hasa tangu Kufunuliwa, mojawapo ya mvuto wa Christolojia zisizo za Kiothodoksi imekuwa uwezo wao wa juujuu kuelezea, katika alama za nukuu, maeneo ya mafumbo. Kwa mfano, katika Ukenoniki wa karne ya 19, mvuto wake mwingi kwamba unaweza kuelezea vyema saikolojia ya Mwana Aliyefanyika Mwili ulikuwa suluhisho lake la kukataa kwamba ujuzi wenye uzoefu wa Mwana Aliyefanyika Mwili ulifanya kazi katika ngazi mbili kwa wakati mmoja.

Badala yake, ilidai kwamba ujuzi wa uzoefu wa Yesu ulikuwa wa kibinadamu tu kwani alikuwa ameweka kando sifa zake za kimungu katika kuwa mwanadamu. Hata hivyo, tatizo ni kwamba maelezo haya yaliacha mafundisho ya Biblia na uthibitisho wa Kanisa kwamba Mwana aliyefanyika mwili aliweza kuishi maisha ya kimungu na ya kibinadamu kwa wakati mmoja kutokana na kuwa na asili mbili. Walitatu tatizo hilo kwa kuunda tatizo kubwa zaidi.

Baadaye katika kipindi cha Matengenezo ya Kanisa, uthibitisho wa Kanisa kwamba Mwana aliweza kuishi katika ngazi mbili kwa wakati mmoja ulijulikana kama extra calvinisticum . Neno hilo kwa kweli ni shambulio la Kilutheri dhidi ya theolojia ya Matengenezo. Ni Kilatini extra au nje au nje.

Calvinistum ni Kilatini kwa Calvinism . Ni fundisho la ziada la Calvinism au nje, fundisho kwamba nafsi ya pili ya Utatu ilipata mwili kamili katika Yesu wa Nazareti, lakini kwa kuwa Yeye ni mshiriki wa Utatu, na Utatu haukuwa mtukufu Mwana alipofanyika mwanadamu, Mwana pia alibaki nje kabisa au bila Utu. Mtu wa pili, aliyepata mwili kikamilifu, nafsi ya pili ilibaki nje.

Vinginevyo, Utatu umelipuka, na hilo haliwezekani. Kama E. David Willis anavyoelezea nukuu, kinachoitwa extra calvinisticum kinafundisha kwamba Mwana wa Milele wa Mungu, hata baada ya kufanyika mwili, aliunganishwa na asili ya mwanadamu ili kuunda mtu mmoja lakini hakuzuiliwa kwenye nukuu ya karibu ya mwili. Lakini ni muhimu kutambua kwamba extra haikuwa mpya kwa Calvin.

Ilikuwa kile ambacho Kanisa lilikuwa likithibitisha kila mara, ikizingatiwa kwamba mada ya asili zote mbili ilikuwa utu wa Mwana. Hii ndiyo sababu Willis anasema kwa usahihi kwamba ziada ya Calvin inapaswa kuitwa katoliki ya ziada , ziada ya Katoliki, ikimaanisha Kanisa la ulimwengu wote, au patristicum ya ziada , ziada ya patristic, kwa sababu ilikuwa mafundisho ya Mababa. Kanisa limeona kila mara kuwa ni muhimu kukiri kwamba kwa sababu mada ya Umwilisho ni Mungu Mwana, Bwana wetu Yesu, hata katika hali ya kudhalilishwa, aliendelea kuishi, kutenda, na kupata uzoefu kama Mungu na mwanadamu.

Mtu anayeweza kufanya mambo haya yote mawili ni yule yule kabla na baada ya kufanyika mwili. Unajua, lakini kwa kumtii Baba yake na kwa kumtegemea Roho, Mwana aliendelea kutumia mamlaka yake ya kimungu kama Baba alivyoruhusu na kwa mujibu wa utume huu wa kimasihhi, huku pia akiishi maisha kamili ya kibinadamu kama kichwa chetu cha agano jipya. Ni jambo la kushangaza kweli, lakini ni muhimu kukiri hilo.

Je, Utatu ulipunguzwa kabisa? Hapana, haiwezekani. Utatu ni Mungu, na bado Mwana amefanyika mwili kweli? Naam, amefanyika mwili kikamilifu, zaidi ya kawaida. Mababa walikuwa na matoleo mawili tofauti ya Utu.

Neno mwanadamu ni Kristo, neno la milele, Mwana, nafsi ya pili, hujichukulia asili kamili ya kibinadamu, mwili, na roho. Katika neno mwili ni Kristo, Mwana hujichukulia mwili wa kibinadamu tu bila roho ya mwanadamu. Nataka kila wakati kuzungumza kwa heshima kuhusu watu wa Mungu na watu wa Mungu; rafiki yangu hivi karibuni alisema vizuri aliposema, Sikuwahi kufikiria kuhusu hilo hapo awali.

Na nilitaka kusema, sikuwa nayo, lakini hiyo ni sawa. Sikuwahi kufikiria kwamba Yesu alikuwa na nafsi au roho ya mwanadamu hapo awali. Nilitaka kusema, mradi tu hukuikana, uko sawa.

Kutojua kitu ni sawa. Kukataa jambo hilo si sawa kila wakati. Njiani kuelekea Chalcedon, kanisa pia lililazimika kupambana na asili ya ubinadamu wa Kristo.

Mojawapo ya maswali ambayo hayakutatuliwa kutoka Nicaea ilikuwa kama Kristo alikuwa na roho ya mwanadamu na, hivyo, asili kamili ya mwanadamu. Walter Toyin na wengine walikuwa tayari wamesisitiza kuwepo kwa roho ya Kristo, kuwepo kwa roho ya Kristo. Arius alikataa uhalisia wake na akasema aina fulani ya asili iliyojumuishwa katika Kristo.

Hata watetezi wa imani ya Nicene, kama vile Athanasius, hawakuwa wazi kabisa kuhusu jambo hili. Inaonekana alifundisha, ndiyo, Yesu alikuwa na roho ya mwanadamu, tofauti na Apollinarius, ambaye alisema logos zilichukua nafasi ya roho ya Yesu. Kwa hivyo, Yesu alikuwa na ubinadamu usiokamilika.

Hapana, Athanasius alisema alikuwa nayo, lakini inaonekana kama hakuitenda. Haikufanya. Kwa hivyo yeye ni mkristo wa kawaida, na bado si Ukristo kamili.

Kwa mfano, katika kukataa kwa Athanasius Uariani, hatoi tofauti, hataji roho ya kibinadamu ya Yesu, na anaonekana kufikiria mwili kama mwana anayechukua mwili wa mwanadamu lakini si roho. Ni moja ya sababu kwa nini anahusisha sifa za kiroho za Kristo na nembo, ilhali shauku zake zinahusishwa na mwili wake. Hata hivyo, baada ya utata wa Apollinarian, kanisa lilisikitiza kwa uangalifu kwamba mwana katika mwili alichukua mwili na roho ya mwanadamu, na ninaelewa kuwa Athanasius alifanya vivyo hivyo, ingawa roho ya mwanadamu haikufanya mengi.

Tena, yuko ndani ya mfumo wa kidini usio na maana, lakini anasita kuthibitisha Ukristo kamili wa neno la Mungu. Alifanya hivyo. Ni neno mwanadamu, lakini neno mwanadamu halitumiki kabisa katika upande wa roho ya mwanadamu.

Katika kanisa la kwanza, kwa ujumla, kulikuwa na njia mbili za kufikiria kuhusu asili ya kibinadamu ya Kristo—neno nembo mtu dhidi ya neno nembo mwili. Katika mjadala wa Arian, na baadaye na Apollinarius, kanisa lilisikitiza kwamba mtazamo wa neno-mtu ulikuwa muhimu ili kuelezea mafundisho ya kibiblia.

Uhitaji wa Ukristo wa neno mtu ulikuwa dhahiri hasa katika mjadala wa baada ya Wakaledonia kuhusu suala la wosia, kama ulivyowakilishwa na msisitizo wa kanisa kwamba mwana aliyefanyika mwili alikuwa na wosia mbili. Mtazamo wa neno mtu, diothelitism, kinyume na mtazamo kwamba alikuwa na wosia mmoja, monothelitism, mtazamo wa neno mwili. Tunataka kutofautisha mitazamo hii tofauti na kuangazia umuhimu wake kwa kuibuka kwa Ukristo wa kawaida.

Tofauti kati ya neno mwanadamu na neno mwili ilitokana na Christolojia kama Fairbairn anavyodai, "kutoka kwa njia tofauti za kukanusha changamoto ya kitheolojia ya Uariani, ambayo ilidai kwamba kwa kuwa Mungu mwana aliteseka na kufa, lazima awe alikuwa anayeweza kupitishwa badala ya kutoweza kupitishwa na kwa hivyo mdogo kuliko Baba." Kwa kujibu, Waantiokia, wanatheolojia wa Antiokia, walidai kwamba yule aliyeteseka na kufa hakuwa Mungu Mwana, na hivyo, bado wangeweza kuthibitisha kwamba Mungu Mwana alikuwa hawezi kupitishwa na sawa na Baba.

Lakini kama Fairbairn anavyosema nukuu, hii iliwaongoza kwenye Ukristo uliogawanya nembo kutoka kwa mtu Yesu na kuelewa wokovu kama mwendo wa kibinadamu unaomfuata Yesu kutoka kile Theodore alichokiita enzi ya kwanza, ile ya kutokamilika na, samahani, maadili, hadi enzi ya pili inayoitwa maisha kamili ya mwanadamu, nukuu ya karibu. Ilikuwa kwa sababu hii kwamba Waantiokia walipenda kusoma Agano la Kale kwa njia halisi zaidi, lakini ilikuwa theolojia yao ya jumla iliyozalisha aina hii ya tafsiri, sio hamu yoyote maalum ya kuchukua historia kwa uzito zaidi. Kwa upande mwingine, mtazamo wa Aleksandria ulikataa Uariani kwa kuthibitisha kwamba ni mtu wa mwana aliyeteseka lakini kwamba aliteseka katika asili yake ya kibinadamu, sio katika asili yake ya kimungu, hivyo kutumia tofauti muhimu ya asili-mtu.

Hii iliwaongoza kwenye Ukristo tofauti, ambao ni muhimu kwa mtazamo wa Orthodox kuhusu kanisa, yaani kwamba Mungu Mwana alikuwa mhusika mkuu katika kila hatua ya wokovu wetu, kuhusiana na Baba na roho, katika kufanyika kwake mwili, maisha, kifo, ufufuo, kupaa, na kadhalika. Hivyo, ufafanuzi wa Alexandria wa maandishi unaoelezea Kristo, kama Fairbairn anavyosema, nukuu, ulihusisha matendo na uzoefu wake wote na logos mwenyewe lakini ukagawanya kati ya kile logos alichofanya ambacho kililingana na asili yake ya kibinadamu na kile alichofanya ambacho kililingana na mtindo wake mpya wa maisha ya kibinadamu. Waantiokia, hasa Nestorius, walishughulikia vifungu hivyo hivyo kwa kuhusisha baadhi ya matendo na logos na mengine kwa mtu Yesu, nukuu ya karibu.

Matokeo yake ni haya: tofauti kati ya shule hizi zinahusiana zaidi na theolojia tofauti kuhusu Kristo na wokovu katika mwitikio wao kwa Uariani kuliko msisitizo tofauti katika ufafanuzi. Hatupaswi kufikiria shule mbili tofauti zilizoendelea vizuri, bali, lazima tufikirie mbinu mbili tofauti za theolojia, wokovu, na Ukristo. Tukifikiria wasomi wa Antiokia, hasa watu watatu wakuu, Theodore wa Tarso, Theodore wa Mopsuestia, na Nestorius, ambao wote walilaaniwa na kanisa, lazima tuone Ukristo wao kama usio wa kawaida.

Kama Fairbairn anavyosema, wasomi hawa wote watatu, wakinukuu, walimwona Kristo kwa mgawanyiko na hivyo wakaweka msisitizo wao kwa mtu aliyedhaniwa badala ya nembo za kimungu, wakifunga nukuu. Kwa hivyo, katika mjadala wetu wa

nenomtu dhidi ya neno-mwili, hatutaunganisha mitazamo hii na shule tofauti. Badala yake, tutaiunganisha na suala kuu la asili ya ubinadamu wa Kristo.

Kwa kuwa na tahadhari hii, hebu sasa tueleze mbinu hizi mbili. Basi, mtazamo wa neno-mwili ni nini na matokeo yake katika kuelewa ubinadamu wa Kristo? Mtazamo ni huu: katika Utu, Mwana, nembo, hubadilisha roho ya mwanadamu na kuingia katika muungano na mwili wa mwanadamu ili kuunda mwanadamu. Lakini, ni muhimu kutambua kwamba kinachopotea ni ubinadamu kamili wa Kristo.

Kwa nini hivyo? Kwa kawaida, kanisa hutambuliwa na roho ya mwanadamu, saikolojia nzima ya mwanadamu inayojumuisha akili, utashi, akili, hisia, n.k. Lakini bila roho ya mwanadamu katika Kristo, au hata nafasi yake na Mwana, mtazamo wa neno-mwili hudhoofisha ubinadamu kamili wa Kristo na ina shida kuhesabu jinsi Mwana aliyefanyika mwili angeweza kupitia aina zote za hisia na uzoefu wa kibinadamu; samahani, na mahusiano, kwa kiasi kikubwa hufanya kama Mkombozi wetu. Zaidi ya hayo, mbinu za neno-mwili zilielekea kuunga mkono asili moja ya maoni kuhusu Kristo, monophysitism, au aina fulani ya asili iliyochanganywa badala ya asili mbili.

Kwa upande mwingine, mtazamo wa neno-mwanadamu unasisitiza kwamba katika Utu, Mwana wa Mungu alichukua asili kamili ya mwanadamu, mwili, na roho, na hivyo saikolojia kamili ya mwanadamu, ikijumuisha shughuli nzima ya kujua na kutaka, ikijenga juu ya tofauti ya asili-nafsi. Mtazamo huu ulisisitiza kwamba mtu ndiye mada ya asili yake, kwamba mtu ndiye mada ya asili yake anayetenda ndani na kupitia asili yake. Kwa upande wa Christology, basi, utu wa Mwana, kutokana na kwamba amechukua asili kamili ya mwanadamu, sasa anaweza kuishi maisha kamili ya kibinadamu, pamoja na jinsi alivyoishi pia kuhusiana na Baba na Roho.

Lakini ili kuishi maisha ya kibinadamu, Mwana alihitaji zaidi ya mwili au nyama tu. Pia alihitaji roho ya mwanadamu ili aweze kutaka, kutenda, na kupata uzoefu kama mwanadamu. Kanisa lilipokuwa likisafiri barabarani kuelekea Chalcedon, uelewa wake wa ubinadamu wa Kristo ukawa sahihi zaidi kwa kukumbatia mtazamo wa neno-mwanadamu.

Maandiko yanasisitiza waziwazi ubinadamu kamili wa Kristo, na Kanisa lilijua kwamba halingeweza kuelezea fundisho hili isipokuwa mtazamo wa neno-mwanadamu ungekubaliwa. Hatimaye, Kanisa lilijua kwamba kilichokuwa hatarini ni wokovu. Kama Mwana hangechukua kibinafsi asili yetu kamili ya kibinadamu na kuishi na kufa badala yetu kama mwanadamu Kristo Yesu, angewezaje kutukomboza? Zaidi ya hayo, kama mtazamo wa neno-mwanadamu ulivyosisitiza, haikutosha kwa Kristo kuwa na asili moja au mbili zisizokamilika.

Yeye, kama Mwana wa Mungu, alihitaji asili mbili, hivyo kuelezea jinsi alivyo Mungu kamili na mwanadamu kamili kwa wakati mmoja. Kwa maendeleo haya ya

kitheolojia, hebu sasa tugeukie uzushi tatu ulioibuka katika miaka kati ya Nicaea na Chalcedon, ambao ulisababisha uwazi zaidi wa Kikristo. Katika majibu ya Kanisa kwa uzushi huu, tunagundua tena upande mzuri wa uzushi.

Uwazi na usahihi zaidi katika Kanisa ni kushindana na ajabu na utukufu wa Umwilisho. Hatumaanishi kwamba uzushi una chanya ndani yake, lakini Mungu ameongoza Kanisa katika theolojia ya utata, na analilazimisha Kanisa kutafuta, kuelewa, kukiri, na kutangaza ukweli ili kushinda makosa. Kuanzia Nicaea hadi Chalcedon, njia za uwongo za Kikristo.

Baada ya kuanzishwa kwa Orthodoxy ya Utatu, ufafanuzi zaidi wa Kikristo ulitokana, ambao hatimaye ulisababisha ufafanuzi wa Kikalkedonia, taarifa ya Baraza la Chalcedon, na uthibitisho kamili wa Kikristo. Hasa, usahihi zaidi ulipatikana katika tofauti ya utu na asili, asili ya ubinadamu wa Kristo, na umoja wa nafsi yake, kwani mitazamo mitatu potofu kuhusu Kristo ilikataliwa. Hebu tufikirie maendeleo haya kwa kwanza kuona kile ambacho Kanisa lilikataa kabla ya kurudi kwenye uundaji chanya wa Chalcedon.

Ukristo wa Apollinarian. Ukristo wa Apollinarian ni mtazamo unaohusishwa na Apollinarius, Askofu wa Laodikia, 315-392, ambaye alikuwa mtetezi mkuu wa uungu wa Kristo, mwema, na Orthodoxy ya Nicene, mwema. Alikuwa rafiki mzuri sana wa Athanasius, mwema, lakini kutokana na mitazamo yake isiyo ya kawaida ya Kikristo, hasa katika uelewa wake wa asili ya kibinadamu ya Kristo, Athanasius na wanatheolojia watatu wa Kapadokia baadaye walimpinga, kwa masikitiko, mwema.

Mtazamo wake ulikataliwa na mabaraza kadhaa ya Kanisa, ikiwa ni pamoja na Sinodi ya Alexandria, 362, na muhimu zaidi, Baraza la Constantinople mnamo 381. Mtazamo wa Apollinarius uliwakilisha uelewa wa kawaida wa neno-mwili wa Utungishaji badala ya neno-mtu. Alithibitisha kwamba Mungu Mwana alikuwa na ulinganifu na Mungu Baba, hivyo Mungu kamili, lakini katika Utungishaji, Mwana alichukua asili ya kibinadamu isiyokamilika, mwili wa mwanadamu, nyama, lakini si roho ya mwanadamu.

Alijitahidi kuepuka wazo kwamba Utu wa Mungu ulikuwa Mungu tu anayekaa ndani ya mwanadamu. Badala yake, kama Grillmeier anavyosema, kwa Apollinarius, Utu wa Mungu huja tu ikiwa pneuma ya kimungu, mate, na sarx ya kidunia, mwili, pamoja huunda umoja mkubwa kwa njia ambayo mtu katika Kristo anakuwa mwanadamu kwanza kupitia muungano wa vipengele hivi viwili. Kwa maneno mengine, katika Kristo, kuna muungano mkubwa wa kipengele kimoja cha mbinguni, nembo, na kipengele kimoja cha kidunia, mwili wa mwanadamu.

Kwa hakika, sehemu za Mungu-mtu, Kristo, si sawa. Kama Grillmeier anavyoelezea, nukuu, pneuma ya kimungu, roho, hudumisha ukuu wake kote. Inakuwa roho inayotoa uhai, msukumaji mwenye athari wa asili ya kimwili, na kwa pamoja hizo

mbili huunda umoja wa uhai na uhai, nukuu iliyo karibu, na pneuma ya kimungu, au nembo, kile kinachoongoza na kutia nguvu mwili, sawa na mpango wa umbo-jambo wa Aristotle.

Matokeo ya mwisho ni kwamba Kristo amekuwa, ana asili moja, wastani fuisis , si mbili, umoja mchanganyiko, umoja hai wa nembo za kimungu na mwili wa mwanadamu, ambao huunda mtu anayejiambia tunayemjua kama Yesu wa Nazareti. Kwa Apollinarius , kutokana na umoja huu mchanganyiko na mtazamo mmoja wa asili wa Umwilisho, katika Kristo ni ubadilishanaji halisi wa sifa. Tutashughulikia hili baadaye.

Kubadilishana kwa sifa, mawasiliano idiomatum , aina fulani ya mchanganyiko wa uungu na ubinadamu, ili Kristo awe Mungu kamili na mwanadamu kamili, si kwa maana ya asili halisi, huku mtu wa jua akiishi katika asili zote mbili, bali kwa maana ya asili moja iliyojumuishwa, au kile Grillmeier anachokiita umoja wa asili. Kimsingi kwa misingi ya kijamii, kanisa lilikataa vikali mtazamo huu. Kristo hawezi kutuwakilisha na kutukomboa ikiwa hatachukua asili kamili ya kibinadamu.

Gregory wa Nazianzus alieleza vyema msimamo wa kanisa katika kauli yake maarufu, kile ambacho hakijafikiriwa hakijaponywa. Kile ambacho hakijafikiriwa hakijaponywa. Je, aliokoa miili yetu tu, au alikuja kutuokoa mwili na roho? Ili Kristo awe kama kichwa na mbadala wa agano mwakilishi, ni lazima achukue asili kamili ya kibinadamu, mwili na roho.

Vinginevyo, ukombozi wetu haujakamilika. Kwa kukataa mtazamo huu, kanisa liliweka mstari mchangani. Christology sahihi ni muhimu kwa soteriology.

Ili kuwa na mkombozi ambaye kwa kweli hukomboa, lazima awe Mungu kamili na mwanadamu kamili. Utu na kazi ya Kristo vimeunganishwa bila kutenganishwa. Alifanyika mwili ili kuwaokoa watu wake kutoka kwa dhambi zao.

Hiyo ndiyo sababu. Zaidi ya hayo, katika kukataa kwa kanisa Ukristo wa Apollinarian, masuala matatu muhimu yaliibuka tena. Kwanza, kanisa lilipotofautisha kwa uangalifu mtu na asili katika theolojia ya Utatu, pia lilihusiana na Ukristo na liligombania asili mbili katika Kristo mmoja, si mmoja.

Pili, kanisa lilikataa Ukristo wa neno-mwili kama usiotosha, hivyo kuthibitisha uhalisia wa nafsi ya kibinadamu ya Kristo, ambayo inajumuisha utashi, akili, na saikolojia ya mwanadamu. Tatu, kanisa lilisisitiza kwamba mtu mtendaji aliyeunganishwa wa Kristo ni mwana wa kimungu ambaye alijiongezea ubinadamu kamili, na hivyo, mtu huyo si muungano uliojumuishwa uliojengwa kwa mchanganyiko wa nembo na mwili wa mwanadamu, wala si, kama Nestorius angevyosema baadaye, muungano au muungano wa viumbe viwili vya kibinafsi. Badala yake, mtu mtendaji ni mwana wa

milele ambaye alichukua asili ya kibinadamu na uwezo wake wote, hivyo kumruhusu kuishi maisha kamili ya kibinadamu na ya kimungu.

Unestorius. Unestorius unahusishwa, kama ulivyodhani, na Nestorius, 381 hadi 451, Askofu Mkuu wa Constantinople kuanzia 428 hadi 431, ambaye alihukumiwa katika Baraza la Efeso mnamo 431. Kuna mjadala halali kuhusu kama Nestorius mwenyewe alikuwa Nestorius, na hakuna shaka kwamba mjadala kati ya Nestorius na Cyril wa Alexandria, waliomshtaki, ulikuwa mkali sana.

Katika kinachofuata, tutadhani kwamba Nestorius alishikilia kile kinachoitwa Nestorianism. Hilo lina utata sana, na nilikuwa nimefundishwa kwamba Nestorius si Nestorius, kwa hivyo nitaacha kama suala la mjadala, nami nitakubali maarifa zaidi ya mambo haya na kusema labda inapaswa kuelekezwa katika mwelekeo wa kusema kwamba alikuwa, baada ya yote, Nestorius. Nestoriusism mara nyingi hutambuliwa na mbinu ya neno-man kwa Christology, lakini inashindwa katika suala la umoja wa utu wa Kristo.

Kwa hivyo, kushikilia neno mwanadamu haimaanishi kwamba umeelewa kila kitu. Kama ilivyo katika Ugnostiki, kushikilia mwana wa kimungu anayeshuka, si chini kabisa, kuanzia na mwana wa kimungu, hakufanyi Ukristo wako kuwa sahihi. Ni ngumu zaidi.

Ni mwana wa kimungu ambaye anakuwa mwili kweli. Hilo huondoa Udocetisti. Katika hali hii, neno-mwanadamu ni sahihi, si tu neno-mwili, lakini hilo halitoshi.

Ni neno-mtu katika mtu mmoja mwenye asili mbili, si katika nafsi mbili au kitu kama hicho. Wasiwasi wa Nestorius baada ya mwalimu wake, Theodore wa Mopsuestia , ulikuwa ni kusisitiza ubinadamu kamili wa Kristo, kinyume na Apollinarius , na hivyo uungu kamili na ubinadamu wa Kristo katika asili mbili. Nzuri? Nzuri.

Hata hivyo, katika kusisitiza asili mbili za Kristo, aliacha utu wa Kristo usioelezeka na jinsi asili hizo mbili zilivyunganishwa ndani yake. Akizungumzia muungano wa mtu, prosopon, aliufikiria kama muungano wa mchanganyiko, lakini si mchanganyiko kwa jinsi Apollinarius alivyofundisha, yaani kuunganishwa kwa asili za kimungu na za kibinadamu ili kuunda prosopon ya Kristo. Badala yake, kama Fairbairn anavyoelezea, Nestorius aliuona kama muungano wa mchanganyiko ambao ulijumuisha kuunganisha au kuunganisha masomo mawili ya kibinafsi.

Hapana, hapana, hapana. Utu unapatikana katika Mwana mwenyewe, nembo na mwanadamu, masomo mawili ya kibinafsi, nembo na mwanadamu, ili waweze kuitwa prosopon moja, hivyo ni jukumu la kufundisha watu wawili katika Kristo. Fred Sanders anakamata mtazamo wa Nestorius kuhusu utu wa Kristo.

Fred Sanders ana vitabu vizuri sana, imara, na vinavyoeleweka kuhusu Utatu ambavyo ninapendekeza kwa watu wa Bwana. Fred Sanders anakamata mtazamo wa Nestorius kuhusu nafsi ya Kristo kwa njia hii. Mtu mmoja ambaye ni Yesu Kristo anaonekana, kwa Nestorius, kuwa matokeo ya kufanyika mwili au njia ya kuzungumzia kile ambacho viumbe hawa wawili tofauti sana, Mungu Mwana na mwanadamu Yesu, wanafanya pamoja, wanafanya pamoja.

Kwa hivyo, kuna muungano wa kibinafsi katika Kristo, lakini ni muungano wa kibinafsi wa asili ya mchanganyiko pamoja na msisitizo unaowekwa kwenye mada ya kibinafsi ya Kristo kama mtu aliyedhaniwa. Fairbairn anaonyesha mtazamo wa Nestorius kwa kuulinganisha na kampuni iliyoungwa na washirika wawili, mmoja wao ambaye haonekani kamwe lakini ambaye ushawishi wake unaendelea kuhisiwa katika maamuzi yote ya kampuni. Mshirika anayeonekana anafanana na mtu Yesu, lakini nembo ni yule anayesimama nyuma yake.

Maneno kama vile Kristo, Mwana, na Bwana yanarejelea umoja wa ushirika unaoundwa na ushirikiano kati ya hao wawili. Umoja huo ni wa kisemantiki kwa sababu yule anayelitwa Kristo anamaanisha jozi ya washirika, lakini kitovu halisi cha nafsi ya Kristo kinaeleweka kama mtu Yesu mwenyewe. Kisha Nestorius anaelezea umoja katika Kristo, lakini kwa maana ya mwonekano wa nje tu.

Hii ndiyo sababu mtu wa muungano, kama Bathorelos anavyosema, nukuu, ilimaanisha tu umoja wa nje kati ya Mungu na mwanadamu katika Kristo, nukuu iliyofungwa. Nyuma ya mtazamo wa Nestorius, pamoja na mwalimu wake Theodore, kuna dhana tofauti ya wokovu na neema. Fairbairn anafanua mtazamo wao wa wokovu kama mpango wa ugawaji wa vitendo viwili usio na uhusiano wowote na ugawaji wa vipindi kama tunavyofikiria.

Nukuu, si nukuu, ninafupisha tu hitimisho la asili la ubinadamu, sinukuu Fairbairn bado; hali ya asili ya ubinadamu ilikuwa ya vifo, mabadiliko, na kutokamilika, tendo au hatua ya kwanza, na wokovu ni harakati kuelekea hali tofauti kabisa ya kutokufa, kutoharibika, na ukamilifu, tendo au hatua ya pili. Katika kuelezea tendo la kwanza, Theodore, kwa mfano, haijulikani wazi kama ni matokeo ya anguko la kihistoria ambalo, katika Adamu, tulianguka kutoka katika hali nzuri ya kimaadili. Anaonekana kudhani hivi, kwamba hatua hii ni hali ya ubinadamu tangu mwanzo.

Ikiwa ndivyo, basi wokovu si urejesho wa ubinadamu ulioanguka katika hali yake ya awali, bali "badala yake, hapa kuna nukuu kutoka Fairbairn, kuinuliwa kwa ubinadamu katika hali mpya kabisa." Pia, katika mtazamo kama huo wa wokovu, neema ya Mungu inaonekana kama ushirikiano, inayowawezesha wanadamu kufikia hatua ya pili, huku Kristo akihudumu kama mfano mkuu wa neema ya Mungu ikifanya kazi ndani yake. Maisha ya Kristo ni maisha ya kwanza yanayopita kutoka hatua ya kwanza hadi ya pili, na matokeo yake, utimilifu wake wa sheria ya Musa ulituondolea deni la mtoaji sheria.

Ubatizo wake ulitupa mfano wa neema ya ubatizo wetu, utii wake ulikuwa mfano kamili wa maisha ya injili, na kusulubiwa kwake na kufufuka kwake kuliharibu adui wa mwisho, kifo, na kutuonyesha maisha mapya ya kutokufa, akimnukuu Fairbairn. Kwa njia hii, katika lugha ya Waebrania 2:0, Kristo ndiye archehos, mwanzilishi na mtangulizi anayevuka hadi hatua ya pili na anayetufungulia wokovu. Ni kwa sababu hii, pamoja na imani kwamba logos hazingeweza kuteseka au kufa, kwamba Theodore na Nestorius wanaweka msisitizo mkubwa juu ya ubinadamu wa Kristo na hivyo kutofautisha wazi uungu wake na ubinadamu.

Kwa Nestorius, logos hazikushiriki katika matukio ya kibinadamu ya maisha ya Yesu. Tofauti kubwa kati ya uungu na ubinadamu katika Kristo inawaongoza Theodore na Nestorius kuchukulia ubinadamu wa Yesu kana kwamba ni mtu huru au mhusika kana kwamba jukumu la logos lilikuwa katika suala la ushirikiano wake na matendo ya mtu aliyedhaniwa. Kijana, Christology ni ngumu, sivyo? Bila shaka, Theodore na Nestorius wanathibitisha kwamba Kristo ni wa kipekee kabisa.

Kukaa kwa Mungu ndani yake hakukuwa sawa kabisa na kukaa kwake ndani yetu. Yesu alipokea neema na kukaa ndani yake kwa maana kamili kwani aliunganishwa kikamilifu na nembo. Yeye ndiye mfano mkuu wa neema na mfano wa kipekee wa neema.

Hata hivyo katika Utu wa Mungu, mkazo uko kwa mtu aliyedhaniwa na miungano inaelezea zaidi katika suala la kukaa ndani ya nembo, ili mtu mmoja anayependekewa katika Kristo ni njia ya kurejelea umoja wa ushirikiano kati ya nembo na mtu aliyedhaniwa kwa kutumia vyeo vinavyotumika kwa vyote viwili. Fairbairn tena, Fairbairn anahitimisha kwamba njia hii ya kumtazama Kristo inahusisha kwamba mtu hawezi kuhitimisha kwamba yeye, Nestorius, anaona somo moja la kibinafsi katika Kristo kama nembo au mwana. Kwa kweli, ni katika jambo hili hasa ambapo ufafanuzi wa Cyril na baadaye wa Wakaledonia unapingana moja kwa moja na Nestorius.

Kwa Orthodoxy, mada binafsi katika Kristo ni mwana wa milele. Lakini kwa Nestorius, ni aina fulani ya mchanganyiko. Hii inaelezea kwa kiasi fulani matumizi ya Nestorius ya neno Christotokos, mchukua Kristo, badala ya matumizi ya Cyril na Chalcedon ya Theotokos, mchukua Mungu, akimrejelea Maria.

Kwa kuzingatia ubora wa logos, Kristo ana asili mbili, na muhimu zaidi, kwamba somo la kibinafsi katika Kristo ni muungano wa masomo mawili ya kibinafsi, logos na mwanadamu, na si mwana wa kimungu pekee, Nestorius alikataa neno Theotokos. Kwa Nestorius, Maria anabeba ubinadamu wa Kristo pekee na nafsi yake mwenyewe. Na kwa kuwa logos kama Mungu ni tofauti na mwanadamu, Theotokos lazima ikataliwe.

Cyril, aliyefariki mwaka 444, kwa upande mwingine, alisisitiza kwamba Theotokos , pamoja na Kanisa la Orthodox, kwa sababu alikuwa na wasiwasi wa kuhifadhi umoja wa nafsi ya Kristo na, pamoja na Orthodoxy, kumwona mhusika mmoja binafsi katika Kristo kama mwana wa milele, si muungano wa masomo mawili binafsi, kwa sababu mhusika binafsi wa asili zote mbili ni mwana, kwa sababu hakuna asili inayojieleza isipokuwa katika muungano na mwana kama mhusika hai wa kila asili, na kwa sababu chochote kinachosemwa kuhusu moja ya asili kinaweza kusemwa juu yake kama mwana. Ni muhimu kusema kwamba Mariamu ndiye mzaa Mungu kwa maana kwamba Yesu, aliyezaliwa na Mariamu, ni mwana aliyefanyika mwili, na si mwanadamu tu anayekaliwa na nembo. Kwa hivyo, Theotokos haikuwa kauli kuhusu Mariamu au kuinuliwa kwa Mariamu, kitu kama hicho.

Theotokos anasisitiza uungu wa Kristo na ukweli kwamba somo la kibinafsi la Kristo ni mwana wa milele, ambaye sasa anaishi katika asili mbili. Alimzaa Mungu tumboni mwake. Hakuna sifa kwake.

Mtumishi mcha Mungu ambaye Bwana alimtumia, tunapaswa kumheshimu kwa njia hiyo, hata kumheshimu, lakini si kitu kama ibada au si kitu kama hicho. Tunamheshimu kama mwanamke mcha Mungu. Tunaweza kumheshimu Yusufu kama mtu mcha Mungu, kwa kuwa sehemu yake ilikuwa zaidi ya yake, lakini yule aliyemzaa tumboni mwake alikuwa Mungu, si Kristo tu, kama Nestorius alivyosema, alipotenganisha utu wa Kristo na asili yake ya kibinadamu.

Inavyoonekana, kutoka kwa mwanadamu, mjadala huu pia ulihusisha hitimisho zaidi linalotenganisha imani ya kidini na Nestorianism. Kwa mfano, kuhusu swali la kama Mungu anaweza kuteseka, Cyril na Nestorius wote walikubaliana kwamba Mungu hawezi kuvumilika na hawezi kuteseka. Tofauti na Theodore na Nestorius, hata hivyo, Cyril alithibitisha kwamba Mungu Mwana, kama mhusika mkuu wa asili ya mwanadamu, anaweza kuishi maisha kamili ya kibinadamu na hivyo kupata uzoefu katika asili hiyo ya mwanadamu kuteseka na kifo.

Kwa maneno maarufu ya Cyril, Kristo aliteseka bila kuepukika, au kwa usahihi zaidi, mwana bila kuepukika alijifanyia mateso ya asili yake ya kibinadamu. Cyril hakuwa akisema kwamba kulikuwa na mabadiliko au upungufu wowote wa asili ya kibinadamu ya Kristo kwani, katika mwili, mwana alichukua asili kamili ya kibinadamu pamoja na asili yake ya kimungu, lakini ilimaanisha kwamba mwana sasa anaweza kuishi maisha ya kimungu na ya kibinadamu. Kukataa kwa kanisa Ukristo wa Theodore na Nestorius mara nyingi kulikuwa mbaya, kama inavyothibitishwa katika mabishano ya Cyril-Nestorius, lakini ilikuwa muhimu.

Ingekuwa bora zaidi kama isingekuwa mbaya, lakini ndivyo ilivyokuwa. Hatimaye, kulikuwa na masuala mawili muhimu yaliyo hatarini: kwanza, umoja wa nafsi ya Kristo.

Nestorius hakuweza kuelezea hilo na badala yake alitoa wito kwa muungano wa watu wawili binafsi, Logos na mwanadamu. Lakini maandiko hayasemi kwamba asili ya kibinadamu ya Kristo ni mtu huru anayetenda kwa uhusiano fulani na Logos wa kimungu. Badala yake, maandiko yanatoa picha thabiti ya mtu mmoja, mwana wa kimungu, anayetenda kama mtu anayeunganisha sasa katika asili mbili, jambo ambalo Chalcedon atakiri kwa nguvu.

Kwa kweli, ni pale tu tunapothibitisha jambo hili muhimu ndipo tunaweza kuepuka dalili yoyote ya kuasili, jambo ambalo Nestorius alikuwa na wakati mgumu kuliepuka. Mwana wa Mungu hakuasili mwanadamu. Ubinadamu wa Yesu haukuwahi kuwepo mbali na mwanzo wake tumboni mwa Mariamu.

Na tutaona tunapoendelea, kwa hivyo, je, alikuwa na ubinadamu usio na utu? Na ni kwa sifa ya bwana mmoja aitwaye Leontius wa Byzantium, ambayo tutaona, kwa kuunda msemo usio na utu. Hakukuwa na ubinadamu wa Kristo hapo awali, iwe kama mtu tofauti au aina fulani ya kiumbe mbali na tumbo la Mariamu. Hapana, tangu mara ya pili kabisa ya kuumbwa kwa ubinadamu wake tumboni mwa Mariamu, uliunganishwa na Mwana, na Neno.

Kwa hivyo, haikuwahi kuwa na utu. Loo, haikuwa na utu kwa maana kwamba ilikuwa vita kubwa na istilahi kuhusu hili. Lakini sipendi mambo haya yasiyo na utu.

Lakini ni kweli. Haikuwa na utu kwa maana kwamba hakukuwa na mtu tofauti. Sawa, lakini haikuwahi kuwa na utu kabisa.

Ilikuwa daima katika hali isiyo ya utu na ya ndani kabisa, kama tutakavyoona, kwa nguvu ya muungano na Neno tumboni mwa Mariamu. Unaelewa? Yesu hakuishi ndani ya mwanadamu au asili ya kibinadamu isiyo ya kufikirika. Asili yake ya kibinadamu iliondoa utu wake kutoka katika muungano wake na Neno tumboni mwa Mariamu.

Kwa hivyo, tangu mwanzo wake, asili ya mwanadamu haikuwa na utu kwa sababu ya muungano na Mwana wa milele wa Mungu, ambaye alikuja kuwa Mungu-mtu. Pia, uhusiano muhimu kati ya Kristo na soteriolojia ulikuwa hatarini. Hatimaye, mjadala wa Nestorian ulikuwa juu ya mitazamo inayoshindana kuhusu Kristo na wokovu.

Tofauti kabisa na uelewa wa Theodore na Nestorius wa enzi mbili, Maandiko yanathibitisha muundo wa ukombozi wa uumbaji-kuanguka. Wokovu unahitaji zaidi ya mtu mwenye neema ya kipekee ambaye hutumika kama mfano na mtangulizi wa ubinadamu. Unahitaji mtu ambaye ni Mungu Mwana.

Tatizo la wanadamu ni kubwa. Tunahukumiwa mbele ya Mungu mtakatifu wa ulimwengu. Na suluhisho pekee la hatari yetu ni ikiwa Mungu mwenyewe atachukua hatua kutuokoa ili kukidhi mahitaji yake ya haki.

Maandiko yako wazi. Mungu wa utatu lazima aokoe, na yeye pekee ndiye anayeweza kufanya hivyo. Wokovu ni kazi ya Mungu, na ni Mungu Mwana aliyefanyika mwili pekee anayeweza kutukomboa.

Hatuhitaji tu mtu anayekaa ndani au kuunganishwa katika aina fulani ya muungano na Mungu Mwana. Tunachohitaji ni Mwana wa Mungu ajitwike asili yetu ya kibinadamu katika nafsi yake mwenyewe ili aweze kutuwakilisha na kutenda kwa niaba yetu kama kichwa na mbadala wetu wa agano jipya. Amina.

Huyu ni Dkt. Robert Peterson na mafundisho yake kuhusu Ukristo. Huu ni kipindi cha 4, Ukristo wa Mababa, Sehemu ya 3, Maendeleo, Njia Potofu, Ukristo wa Apollinarian na Unestorian.